

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Географічний факультет
(назва інституту / факультету)

Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор/декан

Заячук Мирослав Дмитрович

“ 01 ” 09 2021 року

*(для внутрішньо-інститутських, внутрішньо-
Факультетських обов'язкових та вибіркових дисциплін,
які читаються на інших інститутах, факультетах)*

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Методологічні проблеми географічної науки

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма Географія

(назва програми)

Спеціальність 014 - Середня освіта (Географія)

(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 - Освіта

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий, магістерський

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Географічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці, 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Методологічні проблеми географічної науки (нормативної складової)** складена (назва навчальної дисципліни) відповідно до освітньо-професійної програми Географія, спеціальність 014 - Середня освіта (Географія), галузь знань 01 - Освіта 31 травня 2021 року протокол № 6

(назва освітньо-професійної програми, код та назва спеціальності, галузь знань: шифр та назва; дата останнього затвердження або внесення змін)

Розробник: Проскурняк Мирослав Михайлович, доцент кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії, к. географ. н., доцент

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вченезвання)

Затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

Протокол № 1 від "25" серпня 2021 року

Завідувач кафедри Рідуш Б.Т.

(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою інституту / факультету

Протокол № 1 від "26" серпня 2021 року

Голова методичної ради інституту / факультету

(підпис) (прізвище та ініціали)

Погоджено з методичною радою інституту / факультету

(при умові, що читається дана дисципліна на іншому факультеті/інституті)

Протокол № _____ від "____" _____ 20__ року

Голова методичної ради інституту / факультету

(підпис) (прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

1. Мета навчальної дисципліни. Дисципліні належить провідна роль у підготовці магістрів-освітян. Завдяки вивченню структури географічної науки, її методологічних проблем і завдань, історії і перспектив розвитку, необхідно сформувати у студентів світоглядні, загальнонаукові та конкретні науково-рефлексивні знання про взаємовідносини природи і суспільства, а також розвинути науково-методичні і прикладні навички їх дослідження. **Завдання** вивчення дисципліни: охарактеризувати науково-методологічну організацію курсу; проаналізувати головні методологічні проблеми природничої та суспільної географії; виробити у студентів навички і уміння аналізу географічної інформації, а також виявлення, постановки і розв'язання невирішених географічних проблем.

2. Результати навчання У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**: основні поняття та проблеми географічної науки, завдання, функції, структуру, методи, методологічні підходи і принципи, особливості розвитку;

вміти: рефлексувати світоглядними, загальнонауковими і конкретно-науковими знаннями; аналізувати методологічні проблеми природничої та суспільної географії; формувати актуальні питання та розв'язувати невирішені географічні проблеми.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2022	10	6	180	30	30			120		Іспит
Заочна	2022	10	6	180	8	8			164		Іспит

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л	і	с.р.		о	л	п	л	і
			а	н					а	н		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Основи методології географічної науки											
1. Вступ до курсу.	8	1	1			6	8	1	-			7
2. Структура і зміст науки географія. Вихідні теоретико-методологічні положення і постулати.	8	1	1			6	8	1	-			7
3. Історія розвитку та сучасний стан науки в Україні. Загально-географічні концепції та парадигми сучасної географії.	10	2	2			6	9	-	1			8
4. Атрибутивні	10	2	2			6	9	-	1			8

пОоложення науки.											
5. Проблемні питання методології науки.	10	2	2			6	9	-	1		8
6. Методологічні проблеми міждисциплінарних дослідницьких підходів	10	2	2			6	9	1	-		8
Разом за ЗМ1	56	10	10			36	52	3	3		46
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Загальні методологічні проблеми природничої географії										
7. Наукові напрями природничої географії.	8	1	1			6	9	-	-		9
8. Проблеми об'єктів природничої географії.	10	2	2			6	9	-	1		8
9. Проблеми предметів природничої географії.	10	2	2			6	9	1	-		8
10. Проблеми наукової мови природничої географії	8	1	1			6	9	-	1		8
11. Проблеми суб'єктів природничої географії.	8	1	1			6	8	--	-		8
12. Природничо-географічні складові проблеми українізації.	8	1	1			6	10	1	-		9
13. Проблеми природничо-географічної освіти.	10	2	2			6	10	1	-		9
Разом за ЗМ 2	62	10	10			42	64	3	2		59
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 3. Загальні методологічні проблеми суспільної географії										
14. Природне середовище життєдіяльності суспільства	8	1	1			5	8	-	-		8
15. Географічне ресурсознавство	8	1	1			5	8	-	-		8
16. Територія як категорія географії. Територіальна організація суспільства.	10	2	2			6	9	1	-		8
17. Геопланування як сучасний науковий напрям.	10	2	2			5	9	-	-		9
18. Особливості природокористування та планування сільських місцевостей.	8	1	1			5	10	-	1		9
19. Особливості природокористування та планування рекреаційних територій.	8	1	1			5	10	1	1		8

20. Географічні пізнання для природоохоронної діяльності.	10	2	2			5	10	-	1			9
Разом за ЗМЗ	62	10	10			42	64	2	3			59
Усього годин	180	30	30			120	180	8	8			164

3.3. Теми (ключові питання) семінарських занять

№	Назва теми
1	
2	
...	

3.4. Теми (ключові завдання) практичних занять

№	Назва теми
1	Вступ до курсу.
2	Структура і зміст науки географія. Вихідні теоретико-методологічні положення і постулати.
3	Історія розвитку та сучасний стан науки в Україні. Загально-географічні концепції та парадигми сучасної географії.
4	Атрибутивні положення науки. Академічна доброчесність.
5	Проблемні питання методології науки
6	Методологічні проблеми міждисциплінарних дослідницьких підходів.
7	Наукові напрями природничої географії.
8	Проблеми об'єктів природничої географії.
9	Проблеми предметів природничої географії.
10	Проблеми наукової мови природничої географії
11	Проблеми суб'єктів природничої географії.
12	Природничо-географічні складові проблеми українізації.
13	Проблеми природничо-географічної освіти.
14	Природне середовище життєдіяльності суспільства
15	Географічне ресурсознавство.
16	Територія як категорія географії. Територіальна організація суспільства.
17	. Геопланування як сучасний науковий напрям.
18	Особливості природокористування та планування сільських місцевостей.
19	Особливості природокористування та планування рекреаційних територій.
20	Географічні пізнання для природоохоронної діяльності.

3.5. Теми (ключові завдання) лабораторних занять

№	Назва теми
1	
2	
...	

3.6. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми/кількість балів
1	...
2	...

3.7. Самостійна робота студента

№	Назва теми / кількість балів (2) / форма контролю (усне опитування)
1	Вступ до курсу.
2	Структура і зміст науки географія. Вихідні теоретико-методологічні положення і постулати.
3	Історія розвитку та сучасний стан науки в Україні. Загально-географічні концепції та парадигми сучасної географії.
4	Атрибутивні положення науки.
5	Проблемні питання методології науки.
6	Методологічні проблеми міждисциплінарних дослідницьких підходів.
7	Наукові напрями природничої географії.
8	Проблеми об'єктів природничої географії.
9	Проблеми предметів природничої географії.
10	Проблеми наукової мови природничої географії.
11	Проблеми суб'єктів природничої географії.
12	Природничо-географічні складові проблеми українізації.
13	Проблеми природничо-географічної освіти.
14	Природне середовище життєдіяльності суспільства
15	Географічне ресурсознавство.
16	Територія як категорія географії. Територіальна організація суспільства.
17	Геопланування як сучасний науковий напрям.
18	Особливості природокористування та планування сільських місцевостей.
19	Особливості природокористування та планування рекреаційних територій.
20	Географічні пізнання для природоохоронної діяльності.

№	Назва теми/ кількість балів/форма контролю
1	...
2	...

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

4. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

(Коментар: Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання має бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки вартості визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуючи числові (рейтингові) шкали.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

5. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- аналітичні звіти;
- реферати;
- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Формами поточного контролю є усна та письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента.

Формою підсумкового контролю є екзамен.

7. Рекомендована література

7.1. Базова

1. Пащенко В.М. Землезнання. Кн. Перша. Методологія природничо-географічних наук. – Київ: Б.в., 2000. – 320с.
2. Топчієв О.Г. Методологічні засади географії : підручник / О.Г.Топчієв, Д.С.Мальчікова, І.О.Пилипенко, В.В.Яворська. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 366 с.

7.2. Допоміжна

1. Алаев Э.Б. Социально-экономическая география. – Мысль, 1983.
2. Анучин В.А. Основы природопользования: Географический аспект. – М.: Мысль, 1978.
3. Воропай Л.И. Основные проблемы физической географии. Группа методологических проблем: Методические указания. – Черновцы, 1972. – 108 с.
4. Гвоздецкий Н.А. Проблемы физической географии. – Изд. МГУ., 1979.
5. Гильберт Уайт. География, ресурсы и окружающая среда. – Прогресс, 1990.
6. Герасимов И.П. Советская конструктивная география: задачи, подходы, результаты. – М., 1976.
7. Герасимов И.П. Экологические проблемы в прошлом, настоящем и будущем географии мира. – М., 1985.
8. Геренчук К.І. Основні проблеми фізичної географії. – Київ, 1969.
9. Голиков А.П., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Вступ до економічної та соціальної географії. – Либідь, 1996.
10. Гродзинський М.Д. Пізнання ландшафту: місце і простір: Монографія. У 2-х т. - К.: ВПЦ "Київський університет", 2005. Т. 2 - 503 с.
11. Екологічні проблеми Буковини // За ред. В.П. Коржика. – Чернівці: Зелена Буковина, 2002. – 168 с.
12. Жикулин В.С. Введение в географию. – Изд-во Лен.ун-та, 1989.
13. Исаченко А.Г. Основы ландшафтоведения и физико-географическое районирование. – М.: Высшая школа, 1965. 327с.
14. Масляк Л.О., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Словник-довідник учня з економічної та соціальної географії світу. – К., 1996.
15. Молявко Ф.Н. Геология, география. Биогеографический справочник, 1985.
16. Мукитанов Н.К. От Страбона до наших дней. – Мысль, 1985.
17. Николаев В.А. Проблемы регионального ландшафтоведения. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1979. Гл. 3,4.
18. Охрана ландшафтов. Толковый словарь / М. Данева и др. М.: Прогресс, 1982. 271 с.
19. Проскурняк М.М. Структура закарстованих ландшафтів: Теорія. Методика. Регіональні особливості / М.М. Проскурняк, В.М. Андрейчук. – Чернівці: Рута, 1998. – 120 с.
20. Проскурняк М.М. Ландшафтогенез і природокористування на закарстованих територіях / М.М. Проскурняк, В.М. Андрейчук. – Чернівці: Рута, 1999. – 87 с.
21. Шищенко П.Г. Принципы и методы ландшафтного анализа в региональном проектировании. – К.: Фотосоциоцентр, 1999. – 284 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Пащенко В.М. Землезнання. Кн. Перша. Методологія природничо-географічних наук. – Київ: Б.в., 2000. – 320с.
2. Топчієв О.Г. Методологічні засади географії : підручник / О.Г.Топчієв, Д.С.Мальчікова, І.О.Пилипенко, В.В.Яворська. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 366 с.

Додатково

(для контролю та самоконтролю роботи студента)

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)			Кількість балів (екзамен)	Сумар на к-ть балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	40	100
18	21	21		

Курсова робота (бали)

Виклад та розуміння основних положень змісту роботи	Презентація змісту роботи	Захист роботи	Сумарна к-ть балів
30	30	40	100